

HANDLOWAĆ (35) *vb impf*

Oba a oraz o jasne.

inf handlować (6). ◇ *praes 1 sg* handluję (1). ◇ *3 sg* handluje (7). ◇ *3 pl* handlują (8). ◇ *praet 3 sg m* handlował (1). ◇ *3 pl m pers* handlowali (5). ◇ *fut 1 sg m* handlować będę (1). ◇ *imp 2 sg* handluj (2). ◇ *2 pl* handlujcie (2). ◇ *con 3 sg n by* handlowało (1). ◇ *3 pl m pers by* handlowali (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. *Zajmować się handlem, kupnem i sprzedażą; obracać pieniędzmi dla zysku; res inter se contrahere emendo vendendo, mercaturam facere, negotiari, vendere Cn (31)* : Powya ze on od dzyefyaczi lyath wzyemy krolyewłkyey a zwłafchcza wlithwye handluje. *LibMal* 1548/145; dał im dziefięć grzywien/ mówiąc do nich: Hándluyćie aż ia przydę. *Leop Luc* 19/13; *WujNT Luc* 19/13; Nie vfay wiátrom wżák wiefz że fą głuſzy/ Hándluy ná fuſzy *KlonFlis* Ev; *KlonWor* **v.

handlować czym (11), kim (1): *BudBib* 3.Reg 10/29; Aleby kto rzekł/ że to była rzecz okrucieństwá pełná/ ludźmi hándlować [*hominibus vendendis mercaturam exercere*]. *ModrzBaz* 78; *GostGosp* 142; *OrzJan* 125; áby wſzyſtki towáry którékółwiek fą w Koronie y do Korony przychodzą/ wolné były wiecznémi czáły wżem poddánym koronnym/ ktoby iedno iemi [*towarami*] hándlować chciał. *SarnStat* 273; Ták Iuwánt niepocźciwy tyie cudzą łzkodą: Iáko towárem iákim/ hándluie vrodą. *KlonWor* 62. *Cf Zwrot.*

handlować z kim (6): Powiedźieli theż o Krolu Bátymánſie/ iż s Kupcy rad hándluie. *BielKron* 451v; *WujNT* 878; *SarnStat* 959; *CiekPotr* 89; *KlonFlis* Ev; *KlonWor* 68.

W połączeniu szeregowym (1): Przedaway kupuy/ hándluy/ biy dłonią w dłón/ Zyſk łobie vgoń. *KlonFlis* H2.

Zwrot: »pieniędzmi handlować« (5): A wſzedſzy do koſćiołá/ poczał wyrzucáć przedáiące y kupuiące w koſciele/ y łprzewracał ſtoły tych co pieniędzmi hándluia [*numulariorum = bankierzów*]/ y ſtołki tych co przedawáli gołębie. *WujNT Mar* 11/15, s. 88 *marg*, *Matth* 25/27, s. 272 *marg*, *Ioann* 2/15.

Przen [czym] (8) : każdy znas [...] Ihandluje tem Darem yaký mu Pan Bog dał wedluk łtanu a perłony y wefwánia jego *RejKupSekl* a6v; Kto tym łofem rad hándluie/ Rad fie w prawdę záborguie *BielKom* F3; *RejZwierc* 17v; *NiemObr* 6; *CzechRozm* A4, 215; *KlonWor* 27.

Zwrot: »Rzeczápospolitą handlować« (1): O czym y Cycero ták powiedział: Rzeczápospolitą hándlować á łobie z niey zyſku pátrzyć nietylko ieſt rzecz hániebna á łzkáráda/ ále ieſth bezecna y niecnotliwa *Phil* Q3.

2. *Działać, zajmować się czymś, prowadzić interesy, traktować o czymś; tractare Mqcz (5)* : Tracto, Vítáwicznie ciągne/ hándluje/ obchodzę fie czym obieram fie w czym/ też czełtuyę/ czczę. *Mqcz* 460d; Ale łákomy lichwiarz źnie lećie y źimie: Ktory fie iuż hándlować tym łpołobem imie. *KlonWor* 78, 35.

a. *Pośredniczyć (2)* : Licitator, Mediator, vel Conciliator, Skupień/ Tárgownik/ Litkupnik/ Ten ktorí miedzy łtronámi hándluje/ áby fie o kupia zgodźyli. *Mqcz* 328b, 416d.

Synonim: 1. *kupczyć.*

Formacja współrdzenna: *przehandlować.*

Cf **HANDLOWANIE, HANDLOWANY**

KN